

Regulamentul de Organizare și Funcționare al Echipei intersectoriale locale (EIL) pentru prevenirea, combaterea violenței și exploatării copilului, județul Mureș

A. Dispoziții generale

A.1 Constituire

Echipa intersectorială locală pentru prevenirea și combaterea violenței și exploatării copilului - județul Mureș, se înființează conform prevederilor:

- **H.G. nr. 49/2011** pentru aprobarea Metodologiei-cadru privind prevenirea și intervenția în echipă multidisciplinară și în rețea în situațiile de violență asupra copilului și de violență în familie și a Metodologiei de intervenție multidisciplinară și interinstituțională privind copiii exploatați și aflați în situații de risc de exploatare prin muncă, copiii victime ale traficului de persoane, precum și copiii români migranți victime ale altor forme de violență pe teritoriul altor state
- **H.G. nr.75/2015** privind reglementarea prestării de către copii de activități remunerate în domeniile cultural, artistic, sportiv, publicitar și de modeling

prin Hotărâre a Consiliului Județean Mureș.

A.2 Misiune

EIL este o echipă multidisciplinară și interinstituțională constituită la nivelul județului, cu responsabilități în domeniul prevenirii și combaterii violenței și exploatării copilului.

EIL nu se suprapune peste echipa multidisciplinară și interinstituțională de evaluare și/sau intervenție pentru cazurile de violență în familie.

EIL are rol consultativ pentru managerii de caz, în ceea ce privește particularitățile cazurilor și cooperarea dintre instituțiile participante la managementul de caz, precum și pentru factorii de decizie, în ceea ce privește elaborarea de strategii, revizuirea acestora, înființarea de servicii, realizarea de activități de prevenire prin formularea unor recomandări.

EIL nu reprezintă o echipă de intervenție directă pentru copiii victime ale violenței și/sau exploatării copilului. Membrii EIL trebuie să acționeze ca persoane resursă pe plan județean/local pentru profesioniștii care intervin direct sau pentru cei care doresc să implementeze proiecte/acțiuni de prevenire.

Totodată, EIL supraveghează activitatea globală de monitorizare a cazurilor de exploatare a copiilor prin muncă, iar DGASPC răspunde de centralizarea datelor de monitorizare.

Misiunea EIL pentru prevenirea și combaterea violenței și exploatării copilului Mureș: de a identifica/referi/monitoriza cazurile de risc a copilului în aria teritorială de competență, conform legislației în vigoare.

A.3 Definiții operaționale

Violența asupra copilului reprezintă forme de rele tratamente produse de către părinți sau de orice altă persoană aflată în poziție de răspundere, putere ori în relație de încredere cu copilul, care produc vătămare actuală sau potențială asupra sănătății acestuia și îi pun în pericol viața, dezvoltarea, demnitatea și moralitatea. Principalele forme de violență asupra copilului sunt: abuzul, neglijarea, exploatarea și traficul de copii. (potrivit prevederilor H.G. 49/2011)

Copilul are dreptul de a fi protejat împotriva **exploatării** și nu poate fi constrâns la o muncă sau activitate domestică ori în afara familiei, inclusiv în instituții de învățământ, de protecție specială, reeducare și detenție sau în domeniul cultural, artistic, sportiv, publicitar și de modeling, ce comportă un risc potențial sau care este susceptibilă să îi compromită educația ori să îi dăuneze sănătății sau dezvoltării sale fizice, mentale, spirituale, morale ori sociale.(potrivit Legii nr.272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului).

I. Abuzul

Prin abuz asupra copilului se înțelege orice acțiune voluntară a unei persoane care se află într-o relație de răspundere, încredere sau de autoritate față de acesta, prin care sunt periclitată viața, dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială, integritatea corporală, sănătatea fizică sau psihică a copilului, și se clasifică drept abuz fizic, emoțional, psihologic, sexual și economic (potrivit Legii 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului).

a) Abuzul **fizic** constă în vătămarea corporală a copilului în cadrul interacțiunii, singulară sau repetată, cu o persoană aflată în poziție de răspundere, putere ori în relație de încredere cu acesta, fiind un rezultat al unor acte intenționate care produc suferință copilului în prezent sau în viitor.

b) Abuzul **emoțional** constă în expunerea repetată a copilului la situații al căror impact emoțional depășește capacitatea sa de integrare psihologică. Abuzul emoțional vine din partea unui adult care se află în relație de încredere, răspundere sau putere cu copilul. În mod concret, aceste acte pot fi umiliri verbale și nonverbale, intimidări, amenințări, terorizări, restrângeri ale libertății de acțiune, denigrări, acuzații nedrepte, discriminări, ridiculizări și alte atitudini ostile sau de respingere față de copil. Dacă abuzul emoțional este repetitiv și susținut, duce la afectarea diverselor paliere ale psihicului copilului (de exemplu, structura de personalitate, afectele, cognițiile, adaptarea, percepția), devenind abuz psihologic, care are consecințe mai grave decât abuzul emoțional și pe termen lung asupra dezvoltării copilului. Copilul care este martor al violenței în familie suferă indirect un abuz emoțional și/sau psihologic.

c) Abuzul **sexual** reprezintă implicarea unui copil sau a unui adolescent minor dependent și imatur din punctul de vedere al dezvoltării psihosexuale în activități sexuale pe care nu este în măsură să le înțeleagă, care sunt nepotrivite pentru vârsta sa ori pentru dezvoltarea sa psihosexuală, activități sexuale pe care le suportă fiind constrâns prin violență sau seducție ori care transgresează tabuurile sociale legate de rolurile familiale; (potrivit HG 49/2011)

II. Neglijarea

Neglijarea este definită în Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului

Prin neglijarea copilului se înțelege omisiunea, voluntară sau involuntară, a unei persoane care are responsabilitatea creșterii, îngrijirii sau educării copilului de a lua orice măsură pe care o presupune îndeplinirea acestei responsabilități, care pune în pericol viața, dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială, integritatea corporală, sănătatea fizică sau psihică a copilului și poate îmbrăca mai multe forme: alimentară, vestimentară, neglijarea igienei, neglijarea medicală, neglijarea educațională, neglijarea emoțională sau părăsirea copilului/abandonul de familie, care reprezintă cea mai gravă formă de neglijare.

Neglijarea se poate prezenta sub mai multe forme:

a) neglijarea alimentară - privarea de hrană, absența mai multor alimente esențiale pentru creștere, mese neregulate, alimente nepotrivite sau administrate necorespunzător vârstei copilului;

b) neglijarea vestimentară - haine nepotrivite pentru anotimp, haine prea mici, haine murdare, lipsa hainelor;

c) neglijarea igienei - lipsa igienei corporale, mirosuri respingătoare, paraziți;

d) neglijarea medicală - absența îngrijirilor necesare, omiterea vaccinărilor și a vizitelor de control, neaplicarea tratamentelor prescrise de medic, neprezentarea la programe de recuperare;

e) neglijarea educațională - substimulare, instabilitatea sistemului de pedepse și recompense, lipsa de urmărire a progreselor școlare;

f) neglijarea emoțională - lipsa atenției, a contactelor fizice, a semnelor de afecțiune, a cuvintelor de apreciere.

g) părăsirea copilului/abandonul de familie, care reprezintă cea mai gravă formă de neglijare.

III. Exploatarea

Conform art.182 din Codul penal, prin exploatarea unei persoane se înțelege:

a) supunerea la executarea unei munci sau îndeplinirea de servicii, în mod forțat;

b) ținerea în stare de sclavie sau alte procedee asemănătoare de lipsire de libertate ori de aservire;

c) obligarea la practicarea prostituției, la manifestări pornografice în vederea producerii și difuzării de materiale pornografice sau la alte forme de exploatare sexuală;

d) obligarea la practicarea cerșetoriei;

e) prelevarea de organe în mod ilegal.

Exploatarea sexuală a copiilor reprezintă o practică prin intermediul căreia o persoană, de regulă un adult, obține o gratificație sexuală, un câștig financiar sau o avansare, abuzând de/exploatând sexualitatea unui copil, încălcând drepturile acestuia la demnitate, egalitate, autonomie și bunăstare fizică și psihică; exemple: prostituția, turismul sexual, comerțul cu căsătorii (inclusiv prin poștă), pornografia, striptease-ul.

Exploatarea copilului prin muncă corespunde definiției celor mai grave forme de muncă a copilului.

IV. Traficul de persoane

Traficul de persoane și traficul de minori sunt definite la art. 210 și 211 din Codul penal astfel:

Recrutarea, transportarea, transferarea, adăpostirea sau primirea unei persoane în scopul exploatării acesteia, săvârșită:

a) prin constrângere, răpire, inducere în eroare sau abuz de autoritate;

b) profitând de imposibilitatea de a se apăra sau de a-și exprima voința ori de starea de vădită vulnerabilitate a acelei persoane;

c) prin oferirea, darea, acceptarea sau primirea de bani ori de alte foloase în schimbul consimțământului persoanei care are autoritate asupra acelei persoane.

Traficul de minori reprezintă recrutarea, transportarea, transferarea, adăpostirea sau primirea unui minor, în scopul exploatării acestuia,

Această delimitare între diferitele forme de violență asupra copilului este doar de ordin teoretic, deoarece, în realitate, frecvent, există o combinație între ele, de exemplu: abuzul fizic este însoțit de abuz emoțional, abuzul sexual presupune, de regulă, abuzul fizic și emoțional.

A.4 Componentă

Echipele intersectoriale locale sunt alcătuite din persoane nominalizate din cadrul instituțiilor reprezentând structurile deconcentrate ale autorității administrației publice locale și ai autorităților administrative autonome, precum și organizații neguvernamentale care desfășoară activități în domeniul prevenirii, monitorizării și combaterii violenței și exploatării copilului. Fiecare instituție sau organizație neguvernamentală își desemnează unul sau mai mulți reprezentanți care devin astfel membri ai Echipei intersectoriale locale. Lista conținând datele de contact ale membrilor EIL reprezintă **Anexa nr.1** la prezentul regulament.

A.5 Principii care guvernează activitatea EIL

- principiul legalității
- principiul respectării demnității umane
- principiul prevenirii săvârșirii actelor de violență și/sau exploatare în familie
- principiul celerității
- principiul parteneriatului
- principiul egalității de șanse și de tratament.

B. Responsabilități

B.1 În domeniul prevenirii și combaterii violenței asupra copilului:

- a) la solicitarea managerului de caz, oferă expertiză prin membrii săi (informații de specialitate, consultare pe caz, referiri către alți specialiști, facilitarea implicării instituției în cazul respectiv);
- b) la solicitarea managerului de caz, facilitează cooperarea dintre instituțiile participante la managementul de caz;
- c) analizează anual datele statistice realizate de DGASPC privind: abuzul și neglijarea copilului, copiii exploatați și aflați în situații de risc de exploatare prin muncă, copiii victime ale traficului de persoane, copiii victime ale altor forme de violență pe teritoriul altor state și violența în familie;
- d) formulează recomandări privind îmbunătățirea activității din domeniul prevenirii și combaterii violenței asupra copilului și a violenței în familie (planuri de acțiuni, propuneri de revizuire a strategiilor și planurilor existente, înființarea de noi servicii, derularea de acțiuni de prevenire, diseminarea de bune practici, informarea publicului, formarea profesioniștilor), pe care le înaintează factorilor de decizie de pe plan județean în cadrul raportărilor anuale;
- e) întocmește rapoarte anuale privind activitatea din domeniul prevenirii și combaterii violenței asupra copilului și a violenței în familie, în baza analizei datelor statistice, a bunelor practici colectate și a altor informații relevante;
- f) identifică exemple de bune practici în domeniu, în vederea diseminării acestora către profesioniști;
- g) participă la activități de prevenire în școli și comunități, precum și de informare a publicului, inclusiv prin mass-media;
- h) informează partenerii din EIL, colegii din instituția proprie și structurile din teritoriu cu privire la prezenta metodologie-cadru, acte normative în domeniu și strategii instituționale proprii, inclusiv date statistice privind fenomenele sociale care fac obiectul EIL,
- i) facilitează participarea partenerilor la programe de formare a profesioniștilor în domeniu;
- j) întocmește raportul anual privind activitatea din domeniul prevenirii și combaterii violenței asupra copilului și a violenței în familie, pe care îl înaintează Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice. Raportul anual cuprinde recomandări privind îmbunătățirea legislației, a mecanismelor de monitorizare și bunele practici identificate;
- k) propune metodologii unitare de intervenție și relaționare între instituțiile care acordă servicii publice și sociale în domeniul violenței și exploatării copilului;
- l) poate promova instrumente și proceduri ce țin de managementul informației și sinteza relevantă la nivel statistic;
- m) poate formula observații și propuneri la nivelul Ghidului metodologic de acțiune/intervenție pentru toate părțile implicate în acțiuni de prevenire și combatere a violenței îndreptate împotriva copiilor și eliberează aviz consultativ,
- n) poate formula observații și propuneri la nivelul Ghidului de bune practici de comunicare cu copii victime ale abuzului, neglijării și/sau exploatării, inclusiv a celor analfabeti și/sau care prezintă diferite tipuri de dizabilități mintale și/sau senzoriale și eliberează aviz consultativ,

- o) elaborează planurile locale de acțiune, care ar trebui să cuprindă cel puțin următoarele aspecte: acțiuni de diseminare a informației despre rolul și responsabilitățile EIL, acțiuni de prevenire în școli și comunități, modalități de identificare a copiilor abuzați, conform procedurilor stabilite;
- p) propune măsuri de îmbunătățire a activității în domeniu;
- q) asigură cooperarea dintre instituțiile cu atribuții în domeniu;
- r) identifică și colaborează la accesarea surselor de finanțare pentru programele și proiectele ce vizează prevenirea și combaterea violenței și exploatării copilului;
- s) organizează și participă la activități/campanii/acțiuni comune, conform obiectivelor strategice ale fiecărei instituții.

B.2 În domeniul prevenirii și combaterii exploatării copilului:

a) elaborează planurile locale de acțiune, care ar trebui să cuprindă cel puțin următoarele aspecte: acțiuni de diseminare a informației despre rolul și responsabilitățile EIL, acțiuni de prevenire în școli și comunități, modalități de identificare a copiilor exploatați,

b) elaborează rapoartele periodice și anuale cu privire la situația copiilor exploatați și la risc de exploatare prin muncă, copiii victime ale traficului și copiii români migranți victime ale altor forme de violență pe teritoriul altor state incluzând propuneri pentru a fi supuse atenției Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, după aprobarea lor de DGASPC cu privire la: elaborarea de programe de prevenire și combatere a exploatării prin muncă a copilului, îmbunătățirea legislației și identificarea de bune practice;

c) sprijină activitățile profesioniștilor care intervin direct pe cazuri atât de exploatare, cât și la risc de exploatare și asigură pregătirea acestora, în funcție de resursele disponibile;

d) organizează vizite de monitorizare în locurile suspectate pentru exploatarea prin muncă a copiilor;

e) propune măsuri de îmbunătățire a activității în domeniu;

f) asigură cooperarea dintre instituțiile cu atribuții în domeniu;

g) identifică și colaborează la accesarea surselor de finanțare pentru programele și proiectele ce vizează prevenirea și combaterea violenței și exploatării copilului;

h) organizează și participă la activități/campanii/acțiuni comune, conform obiectivelor strategice ale fiecărei instituții.

Acestea se completează cu cele prevăzute la art.11 din H.G nr. 75/2015 privind reglementarea prestării de către copii de activități remunerate în domeniile cultural, artistic, sportiv, publicitar și de modeling, respectiv:

(1) Echipa intersectorială locală pentru prevenirea și combaterea exploatării copiilor prin muncă, denumită în continuare EIL, care funcționează la nivel județean/de sector al municipiului București sub coordonarea direcției generale de asistență socială și protecția copilului, analizează datele transmise de către serviciul public de asistență socială și întocmește un plan de vizite la locurile de derulare a activităților aflate încă în desfășurare, în vederea verificării condițiilor.

(2) În vederea realizării vizitelor prevăzute la alin. (1), reprezentanții direcției generale de asistență socială și protecția copilului și membrii EIL au drept de acces la sediile unde organizatorul desfășoară activitatea cu copilul.

(3) În situația în care, ca urmare a vizitelor efectuate, reprezentanții direcției generale de asistență socială și protecția copilului și membrii EIL constată că sunt puse în pericol viața, sănătatea, dezvoltarea fizică, psihică, intelectuală sau morală a copilului [...], aceștia întocmesc un proces-verbal de constatare.

(4) Procesul-verbal de constatare se semnează de către reprezentanții direcției generale de asistență socială și protecția copilului și membrii EIL, cei ai organizatorului activității, precum și de către părintele care însoțește copilul sau, după caz, de către însoțitor. În situația în care reprezentantul organizatorului sau părintele/însoțitorul refuză să semneze, reprezentantul direcției generale de asistență socială și protecția copilului consemnează refuzul în procesul-verbal de constatare.

B. 3 Prin intermediul echipei, aceștia au, în mod individual, următoarele responsabilități:

- participă la ședințele EIL convocate, conform Regulamentului, de către coordonatorul echipei;
- identifică/colaborează pentru identificarea situațiilor de risc în care se află copiii și le raportează la DGASPC Mureș, inclusiv situațiile de urgență care se semnalează la Serviciul "Telefonul copilului" din cadrul DGASPC;
- identifică/colaborează pentru identificarea unor soluții individualizate pentru fiecare copil, în conformitate cu mandatul instituției în care lucrează, furnizând informații pentru completarea fișelor de monitorizare;
- identifică exemple de bune practice în domeniu, în vederea diseminării acestora către profesioniști;
- participă la acțiuni de diseminare a informației despre rolul și responsabilitățile EIL, acțiuni de prevenire în școli și comunități;

- informează colegii din instituția proprie și structurile din teritoriu cu privire la prezenta metodologie-cadru și alte acte normative din domeniu.

C. Funcționarea EIL

C.1 EIL este coordonată și condusă, conform prevederilor legale, de un reprezentant al DGASPC Mureș, dar fiecare reprezentant al instituțiilor sau organizațiilor membre are un rol-cheie în prevenirea și combaterea violenței și a exploatării copiilor, fiind un coordonator al acțiunilor din sfera sa de competență, responsabil atât cu diseminarea informației specifice către personalul propriu și al instituțiilor de profil/ din subordine, cât și cu centralizarea datelor despre cazurile identificate.

C.2 Secretariatul Tehnic al EIL este asigurat de către un reprezentant al DGASPC Mureș.

Secretariatul Tehnic are următoarele atribuții:

- Convoacă întrunirile Echipei la decizia Coordonatorului;
- Propune ordinea de zi a întrunirilor pe baza consultării prealabile a membrilor;
- Asigură spațiul și suportul tehnic necesare pentru buna desfășurare a întrunirilor;
- Întocmește Procesul-Verbal al fiecărei întruniri;
- Asigură activitățile de registratură, corespondență și arhivare;
- Completează și conduce Registrul de corespondență al EIL;
- Transmite lucrările/materialele prezentate în ședințele de lucru membrilor EIL care au absentat;
- Întocmește și transmite membrilor EIL și instituțiilor interesate Raportul anual al activității EIL.

C.3 Echipa intersectorială se întrunește **lunar**, membrii săi fiind convocați prin adresă scrisă transmisă prin fax la secretariatul instituției partenere; confirmarea/absența participării se comunică telefonic la secretariatul EIL. Echipa intersectorială se poate întruni și în situații excepționale, ori de câte ori obiectivele urmărite reclamă acest fapt.

Locul de întrunire este sediul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Mureș, situat în Municipiul Tîrgu-Mureș, strada Trebely nr.7 sau un alt sediu propus de către instituțiile partenere și acceptat de ceilalți membri.

Prezența membrilor EIL la ședințe este obligatorie. În situația în care, din motive temeinice, unii membrii nu pot participa la ședință, vor anunța despre aceste motive secretariatului EIL. Pentru desfășurarea unei ședințe EIL este necesară prezența unei treimi din numărul total al membrilor ei. În lipsă de cvorum ședința de lucru se reprogamează.

Evidența participării membrilor EIL la ședințele organizate precum și temele abordate vor fi consemnate într-un Proces verbal de întâlnire de către secretarul echipei. Acesta va conține cel puțin următoarele informații: data și locul întâlnirii, numele, prenumele, instituția de proveniență și semnătura persoanei, precum și temele/subiectele abordate. Procesul verbal de întâlnire se va transmite electronic tuturor membrilor echipei în termen de 5 zile lucrătoare de la întrunire și se va semna de membrii EIL la următoarea ședință de lucru.

Schimbarea unui membru al EIL se face de către instituția membră care l-a delegat la propunerea acesteia sau la propunerea coordonatorului EIL dacă acesta nu își îndeplinește corespunzător atribuțiile prevăzute în prezentul ROF și se aduce la cunoștință în scris Secretariatului tehnic. Instituția a cărui membru își pierde calitatea de reprezentant în EIL numește un alt membru în Echipa intersectorială a cărui date de contact le va comunica în termen de 5 zile lucrătoare secretariatului EIL.

Costurile participării membrilor la întrunirile Echipei intersectoriale se asigură de instituțiile respective.

DGASPC Mureș, în calitate de coordonator al EIL, încheie Convenții/protocoale de colaborare cu instituțiile/asociațiile/organizațiile membre ale EIL prin care se prevăd responsabilitățile, drepturile și obligațiile care revin părților.

D. Drepturile și obligațiile membrilor Echipei intersectoriale

D.1 Membrii EIL au următoarele **drepturi**:

- să ia cuvântul la ședințele EIL și respectiv să își exprime punctul de vedere cu privire la temele abordate;
- să facă propuneri pentru îmbunătățirea activității echipei.

D.2 Membrii EIL au următoarele **obligații**:

- să participe la ședințele EIL;
- să respecte Fișa de post și Regulamentul de Organizare și Funcționare al EIL constituite la nivelul județului Mureș.

E. Dispoziții finale

E.1 Prezentul Regulament de Organizare și Funcționare a **Echipei intersectoriale locale pentru prevenirea și combaterea violenței și exploatării copilului, județul Mureș** va fi adoptat prin acordul tuturor membrilor. Regulamentul poate fi modificat din inițiativa oricărui dintre semnatori. Propunerile de modificare vor fi puse pe ordinea de zi a ședinței Echipei intersectoriale și comunicate membrilor cu cel puțin 10 zile înainte de întrunirea acestuia, urmând să fie puse în discuție, adoptate prin consensul membrilor și definitive prin Hotărârea Consiliului Județean Mureș.

E.2 Nerespectarea confidențialității informațiilor obținute prin exercitarea atribuțiilor conferite de calitatea de membru al EIL, pretinderea/primirea de foloase necuvenite ori solicitarea îndeplinirii unor prestații pentru exercitarea corespunzătoare a atribuțiilor prevăzute de lege, atrage angajarea răspunderii membrilor vinovați de către instituția angajatoare a acestuia.

E.3 Dispozițiile prezentului Regulament de organizare și funcționare se completează, în mod corespunzător, cu prevederile legislației în vigoare care reglementează domeniul prevenirii și combaterii violenței, respectiv exploatării copilului, precum și cu alte acte normative cuprinse în materiile incidente acestui domeniu de activitate.